

SREDNJA ZDRAVSTVENA ŠOLA LJUBLJANA

Tereza Mohar

**BRALNI KLUBI IN SREDNJEŠOLCI: PRIMER BRALNEGA KLUBA
SREDNJE ZDRAVSTVENE ŠOLE V LJUBLJANI**

Pisna naloga za bibliotekarski izpit

Ljubljana, 2018

IZJAVA O AVTORSTVU IN O JAVNI OBJAVI PISNE NALOGE

Spodaj podpisana Tereza Mohar izjavljam, da sem avtorica pisne naloge za bibliotekarski izpit za bibliotekarja z naslovom Bralni klubi in srednješolci: primer Srednje zdravstvene šole v Ljubljani.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- sem pisno nalogo izdelala samostojno in je moje avtorsko delo,
- so dela drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih navajam neposredno ali povzemam, navedena oziroma citirana v skladu s standardom APA,
- sem besedila ali podatke, ki so avtorsko zaščiteni, uporabila v skladu z določbami zakona, ki določa avtorske pravice,
- je elektronska oblika pisne naloge istovetna s tiskano obliko naloge,
- na podlagi 23. člena Pravilnika o bibliotekarskem izpitu ter v skladu s prvim odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem javno objavo elektronske oblike pisne naloge na portalu Digitalne knjižnice Slovenije.

Podpis avtorice:

Tereza Mohar

V Ljubljani, dne 30. 4. 2018

Ključna dokumentacijska informacija

Ime in PRIIMEK: Tereza MOHAR

Naslov pisne naloge: Bralni klubi in srednješolci: primer bralnega kluba Srednje zdravstvene šole v Ljubljani

Kraj: Ljubljana

Leto: 2018

Število strani: 32 Št. slik: 5 Št. preglednic: 0

Število prilog: 2 Št. strani prilog: 4

Število referenc: 30

Strokovno usposabljanje za bibliotekarski izpit je potekalo v Šolski knjižnici Srednje zdravstvene šole v Ljubljani

Mentor v času strokovnega usposabljanja: Vesna Založnik

UDK: 37.015.31:028

Ključne besede: bralni klub, srednješolci, knjige, literatura, branje, knjižnica

Izveček: V nalogi smo se osredotočili na pomen bralnih klubov, pri tem pa smo bili posebej pozorni na bralne klube za srednješolsko populacijo. Opisali smo kratko zgodovino bralnih klubov in njihovo vlogo. Nadalje smo opredelili, kako naj bi potekalo srečanje bralnega kluba, kakšen naj bi bil izbor knjig, kje (na katerih lokacijah) se sestajajo člani bralnih klubov. Opisali smo tudi, kdo je lahko vodja bralnega kluba, kakšna je njegova vloga ter kakšen je širši namen bralnih klubov in kaj želimo z njimi doseči. Pri tem smo se v teoretičnem delu opirali na domačo in tujo strokovno literaturo.

V praktičnem delu smo opisali bralni klub na Srednji zdravstveni šoli v Ljubljani ter skušali opredeliti, kakšen je njegov vpliv na srednješolsko populacijo. Uporabili smo metodo opazovanja (avtorica sem bila prisotna na srečanjih bralnega kluba in sodelovala pri pripravi nanj) ter intervju. Opravili smo intervju z voditeljico bralnega kluba profesorico Lidijo Butina ter z dvema dijakoma, članoma bralnega kluba. Pokazalo se je, da je bralni klub na Srednji zdravstveni šoli dobro sprejet in ima pozitivne posledice tako na področju sodelovanja med profesorji in dijaki kot na področju bralne kulture. Predlagali smo tudi morebitne možnosti za izboljšavo in nadgradnjo delovanja bralnega kluba, vsekakor pa je bralni klub pomembna dejavnost, ki jo je na Srednji zdravstveni šoli vredno nadaljevati.

Kazalo vsebine

1 UVOD	6
2 TEORETIČNI DEL	7
2.1 ZGODOVINA BRALNIH KLUBOV	7
2.2 OPREDELITEV IN RAZNOVRSTNOST	9
2.3 KJE IN KDAJ POTEKAJO BRALNI KLUBI.....	11
2.4 PRIPRAVA NA USTANOVITEV BRALNEGA KLUBA	11
2.5 IZBOR KNJIG.....	12
2.6 PRIPRAVA PROSTORA	14
2.7 PRIPRAVA NA IZVEDBO BRALNEGA KLUBA	15
2.8 VODSTVO IN SODELOVANJE.....	15
2.9 NAMEN BRALNIH KLUBOV.....	17
3 PRAKTIČNI DEL.....	19
3.1 NAMEN IN CILJ RAZISKAVE.....	19
3.2 METODA RAZISKOVANJA	19
3.3 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA IN PREDPOSTAVKE.....	20
3.4 DELOVANJE BRALNEGA KLUBA NA SREDNJI ZDRAVSTVENI ŠOLI V LJUBLJANI ...	20
3.4.1 Izbor knjig	22
3.4.2 Priprava prostora	22
3.4.3 Priprava in potek bralnega kluba.....	23
3.4.4 Vodstvo in sodelovanje	24
3.4.5 Namen bralnega kluba.....	25
4 RAZPRAVA IN REZULTATI.....	25
5 ZAKLJUČEK.....	28
6 VIRI IN LITERATURA	30
7 PRILOGE.....	I

Kazalo slik

Slika 1: Knjižna infuzija z Aksinjo Kermauner	21
Slika 2: Slikovita predstavitev Knjižne infuzije ene od članic kluba	21
Slika 3: Knjige in piškoti vabijo na bralni klub	23
Slika 4: Plakat ob srečanju s pisateljico Aksinjo Kermauner	24
Slika 5: Razgibana debata članov bralnega kluba	25

Zahvala

Zahvaljujem se vodstvu Srednje zdravstvene šole, ki me je sprejelo na delovno mesto knjižničarke in mi tako omogočilo opravljanje bibliotekarskega izpita. Posebej bi se rada zahvalila mentorici knjižničarki Vesni Založnik ter Lidiji Butina, profesorici slovenščine in voditeljici bralnega kluba. Hvala tudi vsem domačim, ki so me pri izdelavi pisne naloge za bibliotekarski izpit podpirali.

1 UVOD

Branje je nepogrešljiva veščina za naš intelektualni in duhovni razvoj. »Knjige so vaja za duha,« je v enem svojih esejev, ki jih je posvetil prav knjigam in branju, zapisal francoski renesančni mislec Michel de Montaigne (Montaigne, 1960, str. 136). Meta Grosman pa je z naslednjimi besedami pospremila knjigo *Vzgoja bralca* avtorja Paula Kroppa: »Branje je vstopanje v svet domišljije, ki si ga delita bralec in pisec. Pomeni prehajanje od besed do zgodbe in odstiranje prikritega pomena. Umetnost branja osmišlja svet in raztaplja človekove meje sveta« (v Kropp, 2000, zavih).

Ameriški pisatelj in politik Benjamin Franklin je v nekem pogovoru na vprašanje, kdaj si človek zasluži največje usmiljenje, odgovoril: »Če je osamljen na deževen dan in ne zna brati« (po Kropp, 2000, str. 12). Danes vsaj v razvitem svetu že težko najdemo koga, ki ne bi znal brati, vendar pa je drugo vprašanje, koliko ljudi tudi res bere. Branje, s katerim pridobivamo znanje, utrjujemo svojo duhovno podobo, zavzemamo kritičen in ustvarjalen odnos do stvarnosti, je pomembno tako za naš osebni razvoj in obstoj kot za razvoj in obstoj širše družbe. In to ne površinsko, ampak poglobljeno branje.

Ob zavedanju pomena branja za človeka in družbo ter ob dokaj zaskrbljujočih rezultatih, do katerih so domače in tuje raziskave pismenosti¹ prišle zlasti pri občutnem upadanju bralne kulture pri mladih, ki se začne nekje na prehodu iz osnovne v srednjo šolo (Elley, Gradišar in Lapajne, 1995; Chen, 2012; Grilc, 2015), se je tema pisne naloge za bibliotekarski izpit ponujala kar sama od sebe. V okviru knjižnice na Srednji zdravstveni šoli v Ljubljani namreč že nekaj let uspešno deluje bralni klub, ki mladim članom pomaga razvijati bralne veščine in samostojno razmišljanje ob hkratnem posluhu za drugačna mnenja.

V nalogi smo želeli raziskati zgodovino in značilnosti bralnih klubov, s posebnim poudarkom na bralnih klubih za srednješolce, v praktičnem delu pa dejavnost bralnega kluba na naši šoli in vpliv, ki ga ima na dijake. Z opazovanjem in intervjujem smo skušali ugotoviti, kako so

¹ Nekatero od teh domačih in tujih raziskav so omenjene v nadaljevanju naloge. Med slovenskimi raziskavami je najbolj pomembna raziskava, ki poteka od leta 1973 pod naslovom *Knjiga in bralci*; leta 2014 je bila izvedena peta tovrstna raziskava.

udeleženci zadovoljni z vsebino in izvedbo bralnega kluba, zanimali pa so nas tudi njihovi predlogi za morebitne izboljšave.

Uporabili smo dve raziskovalni metodi: metodo opazovanja in intervju. Avtorica pisne naloge sem bila v času usposabljanja prisotna na dveh srečanjih bralnega kluba in na Knjižni infuziji,² dogodku, ki ga v okviru knjižnega kluba prirejajo enkrat v šolskem letu. Opravili smo intervju s profesorico Lidijo Butina, ki je vodja bralnega kluba, ter z dvema dijakoma, ki se bralnega kluba redno udeležujeta.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 ZGODOVINA BRALNIH KLUBOV

Bralni klubi niso domislica našega časa, ampak imajo zelo dolgo zgodovino. Paul Kropp pravi, da so izobraženci »od nekdaj glasno brali drug drugemu in branje jim je bilo kot izhodišče za razpravljanje in ustvarjalnost. Branje smo šele v našem času spremenili v samotarsko dejavnost« (Kropp, 2000, str. 5). Zgovoren primer iz davnine je znamenita aleksandrijska knjižnica, ustanovljena v 3. stoletju pr. n. št. Egipčani so tja vabili izobražence z vsega tedaj znanega sveta in jim poleg bogastva same knjižnice nudili še številne druge ugodnosti, saj so se zavedali, da knjižnica ni »le prostor za večno hrambo knjig, temveč bralska delavnica« (Manguel, 2011, str. 31).

Vendar je bilo branje in razpravljanje ob njem do izuma tiska pridržano le peščici intelektualcev. S tiskanimi knjigami se je večina branja hitro širila na vse plasti prebivalstva, hkrati z večino pa se je širil tudi krog tistih, ki so se ob branju družili in razpravljali ter se z osebnim pristopom do prebranega medsebojno bogatili.

² Vsakoletno srečanje z enim od slovenskih avtorjev so na Srednji zdravstveni šoli v Ljubljani skladno s strokovno usmeritvijo šole duhovito poimenovali Knjižna infuzija.

Poglejmo primer razvoja bralnih klubov v ZDA. Za začetnika tamkajšnjih bralnih klubov velja pisatelj in politik Benjamin Franklin, ki je leta 1727 v Filadelfiji okoli sebe zbral privržence, da so ob aktualnih knjigah razpravljali o političnih, moralnih in znanstvenih temah. Kmalu so pobudo prevzele tudi ženske, zlasti pomembna je bila vloga Hannah Adams. Leta 1840 se pojavi v Bostonu prvi bralni klub, ki ga organizira knjigarna. Pomembno vlogo pri ustanavljanju bralnih klubov so imele tudi cerkvene organizacije. Pravi razcvet pa doživijo bralni klubi v drugi polovici 20. stoletja, ko je leta 1982 pisateljica in knjižničarka Helen Hooven Santmyer izdala svojo uspešnico *And Ladies of the Club*, kar je povzročilo ustanavljanje bralnih klubov po vsej državi. V novejšem času je pravo eksplozijo povzročila Oprah Winfrey, ki je leta 1996 ustanovila televizijski knjižni klub. Knjige, ki jih je tam promovirala, so postale prave uspešnice. S prihodom interneta so se bralni klubi preselili tudi tja. Danes je v ZDA v bralne klube včlanjenih že okrog 5 milijonov bralcev, tri četrtine predstavljajo ženske (Otto, 2009). Glavni organizatorji bralnih klubov tako v ZDA, kot drugje po svetu pa so knjižničarji, založniki in knjigarnarji, medtem ko jih za šolajočo se mladino največkrat organizirajo knjižnice v šolskih ustanovah.

Tudi bralni klubi v Evropi imajo svoje začetke sredi 18. stoletja; najprej so se pojavili v Angliji, nato v Franciji in se pozneje razširili še po drugih deželah stare celine (Kavčič, 2017). Danes na svetovnem zemljevidu že težko najdemo državo, ki ne bi imela bralnih klubov.

Na slovenskem narodnostnem področju je bilo prvo »bralno društvo« ustanovljeno leta 1840 v bogoslovju v Ljubljani. Leta 1847 je bilo v Limbušu ustanovljeno »Društvo za branje slovenskih bukvic«; pravila tega društva veljajo za najstarejši ohranjen slovenski bibliotečni red. Pravi razcvet pa so doživela prizadevanja za oblikovanje in razvoj slovenskega jezika ter za kulturno in politično prebujanje slovenskega naroda z ustanavljanjem čitalnic. Prva čitalnica je bila ustanovljena leta 1861 v Trstu, sledile so čitalnice v Ljubljani, Celovcu in Gorici ter po drugih krajih. Čitalnice so močno presegle obseg in namen prejšnjih bralnih društev, saj so postale središče političnega in kulturnega delovanja Slovencev, hkrati pa tudi prostor druženja in zabave. Številne so imele svoje lastne knjižnice, svoje pevske zборе, godbo na pihala ipd. Obdobje njihovega delovanja, ki se zaključuje v začetku 20. stoletja, poimenujemo kar »čitalniška doba«. Vseh čitalnic je bilo okrog osemdeset, združevale pa so nekaj tisoč članov (Uršič, 1999).

Sodobni bralni klubi doživljajo svoj vzpon na Slovenskem zlasti vse od osamosvojitve. Danes prevladujejo klasični bralni klubi, ki jih organizirajo javne in zasebne knjižnice, knjigarne, založbe in izobraževalne ustanove, v zadnjem času pa so zlasti med mladimi vse bolj priljubljeni tudi internetni bralni klubi.

Za razcvet modernih bralnih klubov je zlasti pomembno leto 1956, ko je bila v Chicagu v ZDA ustanovljena Mednarodna bralna zveza (International Reading Association – IRA), ki se je leta 2013 preimenovala v Mednarodno zvezo za pismenost (International Literacy Association – ILA); od leta 1996 je članica zveze tudi Slovenija oz. Bralno društvo Slovenije. ILA je neprofitna organizacija, ki združuje nacionalna društva v več kot sto državah. Od leta 1979 na mednarodni dan pismenosti, tj. 8. septembra, podeljuje nagrado Reading Association Prize. Leta 2015 je na 19. evropski konferenci v Celovcu za inovativno promocijo branja v Evropi nagradila Mestno knjižnico Kranj za njihov projekt Modro brati in kramljati.³

2.2 OPREDELITEV IN RAZNOVRSTNOST

Bralni klub je skupina ljudi, ki so se zbrali zato, da bi prebrali knjige na določeno temo ali po prej dogovorjenem bralnem seznamu in se seveda o njih pogovarjali. Bralni klubi so lahko spontani, ko se v bralsko skupino zberejo prijatelji, da si v njenem okviru izmenjujejo mnenja o knjigah, ki so jih prebrali. Srečujejo se po dogovoru in na različnih lokacijah. Uradni bralni klubi pa so tisti, ki jih organizirajo knjižnice, knjigarne, šole, domovi za starostnike in druge sorodne ustanove. Srečujejo se redno na določeni lokaciji, običajno enkrat mesečno, tako da imajo bralci dovolj časa, da preberejo naslednjo knjigo, za katero so se odločili skupaj ali po predlogu voditelja. Nekateri bralni klubi se osredotočajo samo na določen žanr, na primer na romantične knjige ali grozljivke. Spet drugi se posvečajo samo določenim avtorjem ali serijam knjig. Bralni klubi so odlična priložnost, da poleg poglobljanja obravnavanih tem spoznaš nove ljudi in si pridobiš nove prijatelje s podobnimi interesi (Lombardi, 2017). V srednjih šolah, kjer so dijaki med šolskim letom zaposleni s številnimi šolskimi obveznostmi,

³ Nagradjeni projekt kranjske knjižnice obsega organiziranje in vodenje srečanj bralnih skupin, ki so namenjene starejšim, slepim in slabovidnim ter osebam z motnjami branja. V 15 bralnih skupinah, ki jih vodijo knjižničarji in usposobljeni prostovoljci, spodbujajo kulturo branja, z vodenimi pogovori razvijajo kritično vrednotenje literarnih del in medgeneracijsko sodelovanje (Mednarodna zveza za pismenost nagradila kranjsko knjižnico, 2015).

pri maternem in tujih jezikih tudi z obveznim domačim branjem, se bralni klubi običajno srečujejo le nekajkrat letno.

V sodobnem svetu, ko se vse več dogaja na internetu, so našli tudi bralni klubi svoje mesto na medmrežju. Knjiga in internet sta v zapletenem, tudi protislovnem razmerju. Po eni stani je internet knjigo ogrozil, saj je zasedel lep del časa, ki so ga ljudje namenili branju. Po drugi strani pa knjiga in branje prav s pomočjo interneta doživljata novo svežino. Ljubiteljem knjig ni več treba čakati na prihodnje srečanje bralnega kluba, knjižni prijatelji in vse stvari, povezane s knjigo, so na spletu hitro dosegljivi (Plahuta Simčič, 2015).

Seveda pa se moramo zavedati, da samo brskanje po informacijah o knjigah in prebiranje še tako imenitnih blogov še zdaleč ni branje literature; nič ne more nadomestiti bralčevega pristnega stika z literarnim besedilom (Jamnik, 2017). Vendar imamo vse manj časa, vse bolj smo nepotrpežljivi, kar vodi k drastičnemu upadanju branja knjig, hkrati pa današnji otroci veliko svojega časa preživijo pred računalniškimi zasloni. To dejstvo prinaša s seboj marsikaj negativnega, saj kar nekaj raziskav opozarja, da se s pretirano rabo spleta pri ljudeh manjša zmožnost koncentracije in verbalnih komunikacijskih sposobnosti, branje knjig pa nam tovrstne sposobnosti vrača in utrjuje, s čimer nedvomno ostaja eden od temeljev intelektualne kondicije našega časa (Kovač, 2009 in 2015).

Zato so bralni klubi tako dobrodošli zlasti v času današnje prenasičenosti s spletom. Bralni klubi so primerni za vse generacije – od vrtcev do osnovnih in srednjih šolah, od odraslih oseb do starostnikov. Pomembno je graditi ljubezen do branja in razumevanja besedila. Tako kot drugje v svetu je tudi pri nas zaslediti pravi razcvet bralnih klubov. Kot primer dobrega delovanja in sodelovanja navajamo izkušnjo bralnega kluba domžalske splošne knjižnice, kjer pripravljajo srečanja in pogovore s pisatelji, pesniki, ilustratorji, založniki, prevajalci. Dejavnosti bralnega kluba organizirajo v povezavi z osnovnimi šolami in skušajo aktivno vključevati učence različnih starostnih stopenj, da pripravijo vprašanja, berejo odlomke iz knjig itd. Termine srečanj prilagajajo učencem. Srečanja bralnega kluba tako povezujejo šolske in splošno knjižnico, učence pa navdušujejo za branje, bogatijo njihov besedni zaklad, razvijajo socialni, čustveni, estetski in intelektualni razvoj (Bralni klub, 2018).

Za sodelovanje v bralnem klubu je bistvenega pomena družbeni vidik. Omogoča nam doživeti kolektivno izkušnjo, ko ob tem, kaj prebrano prebudi v drugih članih, na široko, vendar tudi kritično zajemamo znanje in modrost, ki nam ju ponuja obravnavano delo (Kropp, 2000).

2.3 KJE IN KDAJ POTEKAJO BRALNI KLUBI

Bralni klubi potekajo na zelo različnih lokacijah. Najbolj običajna mesta so knjižnice, tako javne kot privatne, na primer župnijske, vse bolj tudi knjigarne ali drugi prostori, namenjeni kulturnim dejavnostim, pa tudi kavarne in druga javna shajališča;⁴ ponekod se zbirajo ljubitelji branja po domovih, vedno bolj priljubljeno »zbirališče« bralcev pa je na medmrežju. Aktivnost bralnih klubov je sicer v prvi vrsti branje izbranih besedil in izmenjava mnenj, vendar so pogosto organizirani tudi kot srečanje z avtorjem, prevajalcem ali urednikom.

Srečevanja bralnih klubov organizirajo v zelo različnih terminih. V splošnih knjižnicah in knjigarnah največkrat v popoldanskem času, v kavarnah in podobnih prostorih ob večerih, podobno v študentskih domovih, medtem ko je na primer v domovih za ostarele primeren za srečevanje bralcev tudi dopoldanski ali zgodnjepopoldanski čas. V osnovnih in srednjih šolah organizirajo srečanje bralnega kluba običajno takoj po pouku. Tako na primer tudi na Srednji zdravstveni šoli v Ljubljani.

2.4 PRIPRAVA NA USTANOVITEV BRALNEGA KLUBA

Pred ustanovitvijo bralnega kluba si je potrebno zastaviti nekaj osnovnih vprašanj: Kakšna bo struktura bralnega kluba? Kako bodo potekala srečanja? Kolikokrat se bomo srečevali? Kje se bomo srečevali?

⁴ Že bežen pogled na nekaj spletnih strani, ki predstavljajo dejavnosti bralnih klubov, nas prepriča, kako številne in raznolike so tovrstne ponudbe bralnih klubov pri nas: http://www.s-je.sik.si/O_nas, <https://www.dobreknjige.si/Bralni-klubi.aspx>, <http://www.mladinska.com/fejstbuk/fejstbukerji>, <https://www.mklj.si/bralne-skupine-mladi>, <http://www.dostop.si/NapovednikVsebinska.aspx?ID=5631>, <http://www.zupnija-mozirje.si/bralna>, <http://www.fu.uni-lj.si/knjiznica/storitve/bralni-klub/>, <http://www.knjigajmo-migajmo.si/>, <http://www.crn.sik.si/event/765-bralni-klub-za-odrasle.html>, <http://www.obcinaljutomer.si/dogodek/medgeneracijsko-branje/5958>, <http://www.ljubljana-sveti-kriz.si/osebna-rast/skupina-knjiga-in-caj/>.

Bralne skupine ali bralni klubi so zelo dober način za spodbujanje bralcev in so pot k velikim bralnim užitek. Če pripadate bralnemu klubu, boste vedeli, da se veselje do branja še poveča, kadar svoje ideje delimo, raziskujemo različna mnenja ali najdemo skupne interese (Gamble, 2015). Zato je ustanovitev bralnega kluba vedno dobra ideja.

Pred ustanovitvijo bralnega kluba se je treba najprej vprašati, kdo bo sestavljal ciljno skupino in koliko članov bo imela. Kako bomo razvijali dejavnosti bralnega kluba, je veliko odvisno od tega, ali bo to skupina za otroke ali mladostnike ali morda medgeneracijska skupina; ali bodo v bralnem klubu sodelovali taki, ki veliko berejo in so njihova pričakovanja zahtevnejša, ali taki, ki berejo slabo ali celo neradi; ali bo bralni klub vključeval študente ali upokojece. Populaciji bralnega kluba in njihovim specifičnim interesom je treba prilagoditi tako izbor knjig, kot kraj in čas srečevanja.

Priporočeno je, da sestavlja bralni klub največ do 15 udeležencev. Tako lahko z vključevanjem v debato vsi aktivno sodelujejo in ni potrebe, da bi se delili v manjše skupine. Vendar naj bi število udeležencev tudi ne bilo manj kot osem, tako da v primeru, če kdo manjka, skupina vseeno dobro deluje. Bralci morajo imeti dovolj časa, da knjigo preberejo, vendar naj med posameznimi srečanja ne mine preveliko časa. Vsake dva tedna ali enkrat mesečno je primeren časovni razpon. Srečanja naj bodo redna, vedno na isti dan v tednu in po možnosti vedno ob isti uri, tako da si bralci lahko organizirajo termine za druge obveznosti. Izkušnje kažejo, da bralna skupina hitro razpade, če srečanja niso redna ali če jih prevečkrat prestavljamo (Gamble, 2015).

2.5 IZBOR KNJIG

Izbrati knjigo za bralni klubi je gotovo zahtevna naloga. Pri tem je potrebno imeti pred očmi predvsem člane, ki bralni klub obiskujejo. Privlačna je lahko vsaka tema, ki zanima bralce tako zelo, da bi o njej radi brali in se na podlagi prebranega pogovarjali. Mlade zanimajo predvsem »klasične« teme odraščanja, kot so medgeneracijske razlike, oblikovanje identitete, medsebojni odnosi, ljubezen in spolnost, odvisnosti in zlorabe, prijateljstvo itd. (Jamnik, 2017). Pri izbiri knjig za bralni klub mladostnikov je potrebno biti posebej pazljiv, da mlade

vsebinsko pritegnejo, so primerne stopnji in vrsti njihove izobrazbe, niso moralno sporne ali prezahtevne.

Če gre za izkušene bralce, lahko izberemo knjige, ki bodo poglobile kakovost branja, ali pa knjige, ki jih sicer sami ne bi izbrali, pa zanje menimo, da bodo razširile njihova bralna obzorja. Za neizkušene bralce izberemo odlomke ali krajša dela. Za posebne skupine, kot je na primer bralni klub na strokovni srednji šoli, pa izberemo knjige, ki govorijo o temah, tako ali drugače povezanih z njihovo strokovno usmeritvijo.

Poleg tem, ki so zanimive za člane bralnega kluba, se pri izboru lahko odločamo tudi za knjige, ki obravnavajo aktualne teme današnjega časa (na primer begunstvo, medgeneracijska razmerja, nevarnost vojne); dalje za knjige, ki se navezujejo na določene obletnice (letošnje leto na primer konec prve svetovne vojne, obletnica Cankarjeve smrti); ali pa knjige, ki so bile nagrajene (na primer naše s kresnikom, tuje z Nobelovo nagrado itd.). Pri izbiranju knjig iz klasične svetovne in domače zakladnice najbrž ne bomo imeli posebnih problemov, pri izbiranju knjižnih novosti pa si lahko pomagamo s spletnimi predstavitvami posameznih založb, ki imajo običajno predstavljene knjige po tematskih sklopih. Odlične predstavitve ima brezplačna mesečna revija *Bukla* in spletna stran <http://www.bukla.si/knjigarna/index.php>. Koristne napotke o dobrih knjigah najdemo na spletnem portalu <https://www.dobreknjige.si/>. Za izposajo in tudi nakup elektronskih knjig je zainteresiranim na voljo spletni portal <https://www.biblos.si/>; Biblos je prva slovenska e-Knjižnica in e-Knjigarna. Če iščemo predstavitve tujejezičnih knjig, najdemo na primer za angleško govorno področje mnogo možnosti pod gesli Booklist Online, The Booklist Reader, Goodreads, Library Reads, Lit Lovers, Reading Group Choices, Reading Group Guides, Book Awards (Stover, 2018).

Knjige za bralni klub lahko izbere voditelj, še boljše pa je, če se za izbor dogovorijo člani kluba. Chenova v svoji raziskavi (2012) ugotavlja, da so v bralnem klubu dijaki izrazili veselje nad tem, da so lahko sami izbrali knjigo, medtem ko so predpisane knjige sprejemali kot vsiljene, vendar jih niso mogli zavrniti, če jim niso bile všeč. V šolskem sistemu je glas učencev večkrat preslišan. Ko pa jim damo možnost izbire, jim s tem naložimo tudi določeno mero odgovornosti, ki jo morajo prevzeti; na ta način postanejo aktivni v procesu učenja.

Izboru knjig se moramo dobro posvetiti, upoštevati interese in sposobnosti članov, vendar moramo pri izboru nekaj zaupanja prepustiti tudi lastni intuiciji in naključju; tako bomo lahko pritrdili Gabrielu Zaidu, ki optimistično ugotavlja, da se »vedno znova zgodi čudež: knjiga najde svojega bralca, bralec najde svojo knjigo« (Zaid, 2006, str. 83).

2.6 PRIPRAVA PROSTORA

Urejen in prijeten prostor, kjer se dobro počutimo, je pomemben za dobro potekanje bralnega kluba. Veliko bralnih klubov ima svoja srečanja v knjižnicah, ki so že po naravi najprimernejši prostor za to. V šolah so to običajno šolske knjižnice. Urejenost pripomore k prijetnemu vzdušju, ki ni podobno tistemu v razredu. Gamblova v svoji razpravi pravi, da bomo dosegli pravo vzdušje knjižnega kluba le takrat, če se udeleženci ne bodo počutili, kot da so v učilnici (Gamble, 2015).

Ne le v šolah, tudi sicer se pomen knjižničnega prostora vse bolj spreminja. Če so bile knjižnice nekoč prostor s policami, polnimi zaprašenih knjig, kjer moramo biti tiho, je danes njihov pomen drugačen. Če bi vztrajali pri strogo tradicionalnem modelu, bi več izgubili kot pridobili; knjižnice niso in ne bodo več samo izposojevalnice in čitalnice, ampak naj postanejo kot nekakšne dnevne sobe (Vogrinčič Čepič, 2012).

Pomembno je torej, da poskrbimo za udobje, tako da se vsi sodelujoči med seboj vidijo, da lahko govorijo in se pogovarjajo. Lahko poskrbimo tudi za pijačo in prigrizke, saj smo se zbrali ob nečem, kar imamo vsi radi: ob knjigi. Vključimo tudi to v bralni klub, ali pa pripravimo manjše praznovanje, ko bomo končali z branjem in pogovorom o izbrani knjigi. Lahko imamo tudi tematske zabave, ki so vezane na vsebino knjige (Book Club in the Classroom, 2017). Za dobro delovanje bralnega kluba torej ne smemo pozabiti na udobnost, ustvarjalnost in zabavo; tudi sok ali čaj pripomoreta k bolj domačemu, sproščenemu in prijetnemu vzdušju; če bomo s tem privabili v knjižnico tudi tiste, ki tja sicer ne bi zašli, če nam jih morda celo uspe navdušiti za članstvo, je bralni klub odlično opravil svojo nalogo (Vogrinčič Čepič, 2012).

2.7 PRIPRAVA NA IZVEDBO BRALNEGA KLUBA

Če hočemo, da bo dejavnost bralnega kluba uspešno potekala, se moramo nanj dobro pripraviti. Dobrodošlo je, če si posamezni bralni klubi izmenjujejo medsebojne izkušnje, lahko pa se za našo pripravo zgledujemo tudi po dobrih tujih praktičnih izkušnjah.

Koristno je, da za pogovor o prebrani knjigi pripravimo nekaj iztočnic. Veliko knjig, zlasti takih za otroke in mladino, ima na koncu že natisnjena vprašanja, ki so lahko dobra iztočnica za pogovor ob knjigi (Lombardi, 2017). Če teh ni, pa si vprašanja o knjigi, o kateri se bomo na bralnem klubu pogovarjali, oblikujemo sami, na primer: O čem knjiga govori? Preberemo si kratek povzetek, ki izpostavi vsebino knjige in glavne teme. Katere osebe nastopajo, kakšni so njihovi značaji, kako se med dogajanjem spreminjajo? Kako na spremembe vplivata čas in kraj dogajanja? Ali dogajanje vpliva na vrednote in prepričanja oseb? Kako se knjiga konča? Ali je konec zadovoljiv? (Zadovoljiv konec ne pomeni nujno srečnega konca!) Ali je avtor pustil konec knjige odprt, nedokončan? Je tako storil namenoma? Kaj nam je hotel avtor s svojim delom sporočiti? Kako v meni odzvanja prebrano besedilo? (Stover, 2018). Ob taki pripravi se bo zanesljivo razvil dober in razgiban pogovor, ki ga bo zaznamovala osebna nota udeležencev kluba. Tudi Chenova je v svoji raziskavi ugotovila, da študentje uživajo v branju bolj, kadar se lahko s prebrano vsebino povežejo ali identificirajo (Chen, 2012).

V bralnem klubu se lahko poslužujemo različnih dodatnih dejavnosti, odvisno od starosti udeležencev. Vsekakor je dobro, da si pripravimo iztočnice, citate iz knjige, ki jo prebiramo, ali vprašanja za diskusijo. Ljudje smo zelo vizualna bitja. Zato bodo otroci in tudi dijaki lažje sodelovali, če tudi sami kaj ustvarjajo. Likovne reminiscence na prebrano vsebino so primerne tudi za srednješolce. Če opazamo, da v bralnem klubu motiviranost dijakov upada, jo lahko včasih spet dvignemo na zeleno raven z nečim nepričakovanim (Zwitter, 2012).

2.8 VODSTVO IN SODELOVANJE

Primerno je, da je vodja bralnega kluba zgolj usmerjevalec, potek bralnega kluba pa naj prepusti sodelujočim. Naj oni sami kreirajo bralni klub ter prosto razmišljajo. Mentor naj jih

pri tem vodi, spodbuja in usmerja, še posebej pri srednješolski populaciji pa skrbi tudi za avtoriteto.

Za dobro delovanje bralnega kluba je treba zlasti med srednješolci najprej postaviti skupna pravila. Zastavimo si smernice in predlagamo dijakom, naj sami postavijo osnovna pravila za skupino. Pri tem moramo biti pozorni na spoštovanje, nestrinjanje in poslušanje drug drugega. Nekaterih od teh veščin se morajo šele naučiti. Uvodna ura bralnega kluba naj bo zato posvečena pogovoru glede osnovnih pravil. Pomembno je tudi, da določimo vloge znotraj skupine. Te vloge se lahko izmenjujejo, pomembno pa je, da vsak posameznik ve za svojo vlogo (pomočnik, zapisnikar, poročevalec) in bo tako tudi bolj zanesljivo ostal zainteresiran (Book Club in the Classroom, 2017).

Pri tem moramo biti pozorni na različne značajske lastnosti članov kluba. Nekateri dijaki na primer zelo veliko govorijo, so glasni in hitro pridejo v ospredje ter prevzamejo odločilno vlogo. Drugi, bolj introvertirani dijaki, pa so lahko v ozadju. Zato je pomembno, da voditelj oziroma mentor prevzame avtoriteto, zna dobro razporediti čas ter organizirati in porazdeliti delo tako, da bo vsak dijak prišel do izraza in pokazal svoje talente. Voditelj je sicer res organizator bralnega kluba, vendar mora znati predati vodilno vlogo članom; ko se umakne iz središčnega dogajanja, imajo dijaki več možnosti za samostojnost. Tako dobijo svobodo, da se vključijo na svoj način, razvijajo svoje misli, hkrati pa se učijo tudi vodenja in sodelovanja (Chen, 2012). »Vloga mentorja je kot ogenjček, ki prižiga. Prižiga in segreje. Vendar pa mora dober mentor znati prepustiti – začne, potem pa prepusti, da nadaljuje nekdo drug. Iz ozadja deluje kot usmerjevalec, pove kaj pred srečanjem, morda kaj svetuje, vendar pa: čim manj ga je, tem boljše je« (Kavčič, 2017, str. 16). S prevzemom vodilne vloge udeleženci prevzamejo tudi jasno določene odgovornosti, naučijo se učinkovito ravnati in voditi diskusijo ter prevzeti kontrolo nad procesom razumevanja. Hkrati jih tak način sodelovanja spodbuja k bolj kvalitetnim socialnim interakcijam med sošolci, kar vodi v oblikovanje bolj kulturno strpnih posameznikov (Tugman, 2010).

Knjiga nam nudi zamisli in mnenja, o katerih naj bi se znali večče pogovarjati. Le skozi pogovor najstnik lahko razume nekaj zelo pomembnih vidikov tega, kar bere: natisnjeno gradivo izraža avtorjeve zamisli in ne edine in prave resnice; pisci lahko lažno, narobe ali zmotno predstavljajo stvarnost; pisci imajo lastna politična in osebna načela, ki jih moramo

pri razumevanju prebranega sprejeti ali ovreči (Kropp, 2000). Ker pa so dijaki nagnjeni k poenostavljanju, čustvenim zaključkom in vztrajanju pri subjektivnih sodbah, je zelo pomembno, da jih načrtno navajamo na kritično mišljenje (Zwitter, 2012).

Ker se nekateri dijaki težko izražajo, če so osebno izpostavljeni, moramo v bralnem klubu poskrbeti tudi za različne alternativne načine izražanja, da bi jih ne odvrnili od sodelovanja, pri tem pa lahko uporabljamo različna orodja, od pisnega do likovnega izražanja ali tudi prek možnosti, ki jih nudi internet (Zornow, 2014).

Ker bralne klube obiskuje več žensk kot moških, je dobro pridobiti tudi predstavnike moškega spola. Pomembno je, da bi bili člani v bralnem klubu po spolu enako zastopani, saj dijaki lahko le na ta način razvijajo svoje mišljenje, ki jim bo potrebno tudi v vsakdanjem življenju. Dekleta in fantje imajo zelo različen način izražanja in zato tudi različne perspektive, kar vse pripomore k različnosti interpretiranja obravnavanih vsebin (Forsyth, 2008).

2.9 NAMEN BRALNIH KLUBOV

Gotovo drži, da se ljudje vključijo v bralni klub zato, da bi se imeli dobro, da bi uživali v branju in pripovedovanju, pa tudi v medsebojnem druženju, da bi prisluhnili razmišljanju sočlanov, nenazadnje tudi zato, da bi širili svoje obzorje. Bralni klub ni namenjen toliko zbiranju podatkov, temveč predvsem temu, da omogoča članom prebrano čtivo interpretirati, povezovati in preobraziti (Manguel, 2011). Spodbuja jih h kritičnemu mišljenju in poslušanju, k analizi, sintezi in vrednotenju informacij, h kritični uporabi medijev (Zwitter, 2012).

Bralni klubi tudi med dijaki promovirajo ljubezen do literature in pozitivno naravnost do branja, večajo bralno pismenost, spodbujajo dolgotrajno in intenzivno branje ter diskusije med dijaki, ki vodijo v kritično razmišljanje. V bralnem klubu se naučijo, kako se odzivati na različne vrste besedila, spoznavajo literaturo z različnih vidikov ter se navajajo k refleksiji in samoevalvaciji (Book Club in the Classroom, 2017). Avtorji ameriške raziskave na univerzi v Kalamazooju ugotavljajo, da bralni klubi dijakom pomagajo k razumevanju in uživanju ob obravnavanih literarnih delih, jim omogočajo, da pridobijo, zberejo in evalvirajo informacije iz besedila, jim pomagajo pri izboljševanju njihove pismenosti (Raphael, Goatley, Woodman

in McMahon, 1994). Do podobnih ugotovitev je v svoji raziskavi prišla tudi Schuh-Modellijeva (2015), ki poudarja še pomembno vlogo bralnih klubov pri izboljšanju jezika in izgovorjave ter pri dojemanju posebnosti literarnega razmišljanja in presojanja.

Dijaki naj bi ob koncu srednje šole znali poslušano in prebrano kritično vrednotiti, obvladati samostojno delo z besedili, prepoznavati sporočilnost besedil ter usvojiti sposobnost za analizo, sintezo, vrednotenje in ustvarjalno rabo pridobljenih informacij. Vse to nudi prav sodelovanje v bralnem klubu. Prednosti, ki jih prinaša članstvo v bralnem klubu, je po lastni izkušnji dobro povzela Chenova: »Večina od nas se je rada tako učila. Bilo je novo in precej drugačno od običajnega učenja v šoli. Naš glas je bil slišan in spoštovan in naša potrebe po učenju so bile spoznane. Počutili smo se bolj aktivni in imeli smo večjo željo po učenju. Razvili smo pravo manjšo skupnost med člani, imeli smo pomenljive pogovore z učitelji in sošolci, drug drugemu smo zaupali ter se počutili dovolj varne, da smo si delili resnična čustva in misli, predvsem pa smo pridobili drugačno učno izkušnjo, ki je bila v velikem razredu težko izvedljiva« (Chen, 2012, str. 8).

3 PRAKTIČNI DEL

3.1 NAMEN IN CILJ RAZISKAVE

Z raziskavo smo želeli ugotoviti, kakšen vpliv ima bralni klub na siceršnje delovanje na šoli, kako vpliva na obisk knjižnice in izposajo knjig, na medpredmetno povezovanje ter na sodelovanje med profesorji in dijaki. Želeli smo tudi ugotoviti, ali so dijaki in profesorji zadovoljni z delovanjem in izvedbo bralnega kluba.

3.2 METODA RAZISKOVANJA

Uporabili smo dve metodi raziskovanja: metodo opazovanja in intervju. Avtorica sem bila v času usposabljanja prisotna na dveh bralnih klubih in eni Knjižni infuziji. Pri tem smo bili posebej pozorni na potek priprave bralnega kluba. Pri teh pripravah sem avtorica na pobudo profesorice slovenščine, ki vodi bralni klub, in knjižničarke tudi sama aktivno sodelovala, tako pri pripravi in razdelitvi vabil, pripravi prostora in pri samem poteku bralnega kluba. Po končanem bralnem klubu smo bili posebej pozorni na odzive udeležencev, tako dijakov kot profesorjev. Zavedamo se, da opazovanje kot metoda sodi med manj objektivne raziskovalne metode. Če bi bila avtorica na bralnih klubih prisotna večkrat oz. v daljšem časovnem obsegu, bi bili tudi rezultati bolj reprezentativni in bi lahko napravili več primerjav.

Druga metoda, ki smo jo uporabili, pa je bil intervju. Opravili smo tri intervjuje: prvega s profesorico slovenščine Lidijo Butina, ki vodi bralni klub, druga dva pa z dijakoma 4. letnika Arminom in Natalijo, ki bralni klub redno obiskujeta že od začetka šolanja. Profesorici smo zastavili devet vprašanj, ki so se nanašala predvsem na pripravo in namen bralnega kluba, dijakoma pa smo zastavili pet vprašanj. Mnenje profesorice in obeh dijakov pomembno prispeva k vpogledu na situacijo in zastavljen raziskovalni problem.

Metodo opazovanja in vse tri intervjuje smo izvedli v knjižnici Srednje zdravstvene šole v Ljubljani.

3.3 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA IN PREDPOSTAVKE

Zastavili smo si dve raziskovalni vprašanji:

1. Kakšen je obisk dijakov na srečanjih bralnega kluba, na Knjižni infuziji in v šolski knjižnici?
2. Kako bralni klub vpliva na sodelovanje med profesorji in dijaki ter na medpredmetno povezovanje?

Na podlagi teoretičnega dela naloge in metode opazovanja smo postavili dve predpostavki:

1. Izvajanje bralnega kluba in Knjižne infuzije vpliva tudi na boljši obisk knjižnice.
2. V okviru bralnega kluba se je vzpostavilo dobro sodelovanje med profesorji in dijaki ter aktivno medpredmetno povezovanje.

3.4 DELOVANJE BRALNEGA KLUBA NA SREDNJI ZDRAVSTVENI ŠOLI V LJUBLJANI

V praktičnem delu pisne naloge se osredotočamo na opis srečanj bralnega kluba na Srednji zdravstveni šoli v Ljubljani. V naslednjih podpoglavjih bomo vključili že nekaj ugotovitev empiričnega dela naloge.

Običajno sta na bralnem klubu obravnavani dve knjigi, ki ju potem prisotni med seboj primerjajo. Tako smo leta 2017 na februarjem srečanju obravnavali knjigi *Vsa ta nevidna svetloba* (avtor Anthony Doerr), ki je leta 2015 prejela Pulitzerjevo nagrado za leposlovje, ter s kresnikom nagrajen roman *Figa* Gorana Vojnoviča, na aprilskem srečanju pa knjigi Aksinje Kermauner *Berenikini kodri* in *Orionov meč*, dva med seboj povezana mladinska romana o odraščanju.

Poseben dogodek v okviru bralnega kluba je tako imenovana Knjižna infuzija, ki jo organiziramo enkrat v šolskem letu, ko povabimo literarnega ustvarjalca, katerega delo je na tak ali drugačen način povezano s strokovno usmeritvijo Srednje zdravstvene šole. V letu 2017 nas je tako obiskala pisateljica Aksinja Kermauner, ki se posebej ukvarja s slepo in

slabovidno mladino, leto pred tem Goran Vojnović, ki spodbuja mlade k medkulturnemu dialogu, letos pa smo gostili zdravnika in imunologa Alojza Ihana.

Slika 1: Knjižna infuzija z Aksinjo Kermauner (foto T. Mohar)

Na tak dogodek je povabljenih več dijakov, ki se na obisk gosta tudi ustrezno pripravijo: preberejo kakšno njegovo knjigo, se o njem pogovarjajo pri pouku, razpravljajo o temah, o katerih avtor piše, pri likovnem pouku ustvarjajo plakate, pripravijo kakšno glasbeno točko itd. Dijaki pogovor vodijo sami in postavljajo vprašanja. Tak način dela svetujejo in podpirajo številni proučevalci bralne kulture; naj navedemo misli, ki jih je zapisala Tilka Jamnik: »Srečanje z avtorji je najpogostejša, najbolj primarna in naravna, ena najučinkovitejših oblik promocije, tako med mladimi kot med odraslimi bralci. Ne le s pisatelji, čeprav z njimi res najpogosteje, ampak tudi z ilustratorji, prevajalci, celo uredniki. Ta srečanja so zelo različno pripravljena, mladi bralci jih radi pripravijo in tudi vodijo sami. Srečanja se dogajajo na knjižnih sejmih, po knjigarnah, šolah, knjižnicah in drugod« (Jamnik, 2017, str. 42).

Slika 2: Slikovita predstavitev Knjižne infuzije ene od članic kluba

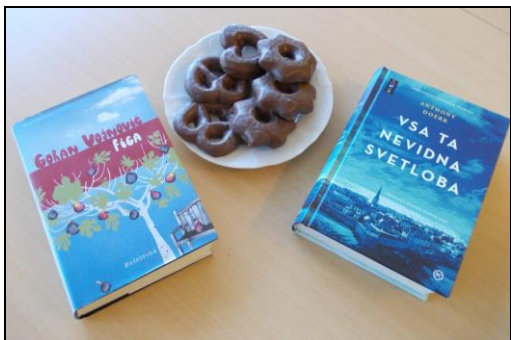
Dobro je, če se bralni klubi navezujejo tudi na aktualno dogajanje in obletnice. V Cankarjevem letu 2018, ko praznujemo 100-letnico smrti pisatelja Ivana Cankarja, smo eno od srečanj bralnega kluba posvetili njegovi ustvarjalnosti. V vitrini pred šolsko knjižnico smo izpostavili njegove knjige, pripravili manjšo filatelistično razstavo »Cankar na znamkah« ter razstavo Cankarjevih citatov in slik iz njegovega življenja. Pomembno je, da obeležujemo tudi druge dogodke. Na Srednji zdravstveni šoli se tako vsako letos spomnimo mednarodnega dneva medicinskih sester (12. maj) in skušamo ta dan tudi knjižno obarvati.

3.4.1 Izbor knjig

Končna odločitev, katere knjige bomo prebirali v okviru bralnega kluba, je v rokah profesorice slovenščine, naslove pa lahko predlagajo tudi drugi zaposleni. Trudimo se, da bi bile knjige primerne za dijake ter na neki način povezane z njihovo izobrazbo. Pri izboru smo poleg tega posebej pozorni na knjige, ki so bile nagrajene ali so dobro ocenjene na spletnih straneh. Pri tem je izrednega pomena, da knjige niso moralno sporne. Voditeljica bralnega kluba profesorica Lidija Butina pravi, da se pri izbiranju knjig poslužuje različnih možnosti. Nekatere naslove izberejo dijaki sami, po svojem okusu, kar sami trenutno berejo ali za kar so slišali drugod. Nekatere knjige izbere sama ali skupaj z drugimi učitelji in sicer po načelu aktualnosti, novosti, pa tudi po svojem okusu, predvsem pa je pozorna, da gre za kvalitetna besedila. Po predhodnem dogovoru s knjižničarko poskrbimo za nakup obravnavanih knjig, tako da jih je dovolj za izposajo. Dijake spodbujamo, naj knjigo čim hitreje preberejo, da pridejo lahko tudi ostali pravočasno na vrsto.

3.4.2 Priprava prostora

Bralni klub poteka v šolski knjižnici. Za čas srečanja bralnega kluba prostor v knjižnici malo priredimo, združimo mize, ki so sicer namenjene dijakom za učenje, okrog njih postavimo stole. Knjižnica je tudi sicer prostor, kjer se dijaki radi zadržujejo, se družijo, učijo ali preživijo čas na računalnikih ob pisanju seminarskih nalog. Za srečanje bralnega kluba običajno priskrbimo tudi kakšen sladek ali slan prigrizek, v sredino mize pa postavimo knjige, ki jih obravnavamo.

Slika 3: Knjige in piškoti vabijo na bralni klub (foto T. Mohar)

Pomembno je, da se dijaki na bralnem klubu počutijo domače in bolj sproščeno, kar ni tako samo po sebi umevno ob prisotnosti profesorjev. Natalija, dijakinja 4. letnika, vsa leta šolanja članica bralnega kluba, je v intervjuju, ki smo ga izvedli za namen naše raziskave, izjavila, da ji je prisotnost profesorjev všeč in se nanjo navadiš, kljub začetnim neprijetnim občutkom. Dijak Armin pa je v intervjuju še nekoliko šaljivo dodal, da so ravno piškoti in dobro vzdušje tisto, kar ga privabi na bralni klub.

3.4.3 Priprava in potek bralnega kluba

Sprva je bil bralni klub organiziran le enkrat letno, kasneje pa trikrat letno, tako kot je še danes. Datumi bralnega kluba so vsaj okvirno določeni ob začetku šolskega leta. Pred samim bralnim klubom poskrbimo za ustrezno »reklamo«. V vitrini pred knjižnico izpostavimo knjige, ki jih bomo prebirali, pa tudi druge knjige obravnavanih avtorjev. Na steno pred knjižnico prilepimo vabilo, profesorica slovenščine, vodja bralnega kluba, pa vabilo po elektronski pošti pošlje tudi vsem profesorjem in ga izobesi v zbornici. Bralni klub običajno poteka eno šolsko ali eno polno uro. Sodelovanje z drugimi sodelavci šole je odlično, kar je izpostavila tudi voditeljica: »Vodstvo podpira in tudi nagrajuje delo v bralnem klubu, knjižničarki aktivno sodelujeta pri pripravi in izvedbi bralne ure, občasno sodelujejo (glede na čas in interes) tudi učitelji drugih predmetov, tako da knjigo preberejo, na srečanju z dijaki besedilo predebatirajo, občasno pa nekateri profesorji pripravijo predavanje, v katerem predstavijo svoj pogled na literarno besedilo, kar je še posebej zanimivo, kadar to stori učitelj, ki ni slovenist.«

Dijaki, ki se udeležijo bralnega kluba, dobijo liste s citati ali pa listke s temami. Vse gradivo pripravi voditeljica v sodelovanju s knjižničarko. V sodelovanju s profesorico za likovno umetnost dijaki predhodno izdelajo plakate na določeno temo.

Slika 4: Plakat ob srečanju s pisateljico Aksinjo Kermauner

Na vprašanje, kako se pripravi na bralni klub, voditeljica Butina odgovarja, da si ob prebiranju knjige vedno izpiše citate in pripravi vprašanja oziroma teme za pogovor. Dijaki preberejo (lahko s pisnimi opombami) vse o avtorju in seveda obravnavano knjigo. Namenoma ne dobijo dodatnih nalog, da lahko neobremenjeno uživajo ob branju.

3.4.4 Vodstvo in sodelovanje

Bralni klub na Srednji zdravstveni šoli v Ljubljani vodi profesorica slovenščine Lidija Butina, ki usmerja diskusijo in spodbuja dijake. Na bralnem klubu poleg dijakov sodelujejo tudi drugi profesorji in sodelavci šole (svetovalna delavka, knjižničarki, vodstvo šole).

Vsak udeleženec ima določeno število minut za podajanje svojega vtisa o prebranem, zaželeno pa je, da vsak dijak izrazi svoje mnenje. Tiste, ki niso sami dovolj aktivni, voditeljica povabi k sodelovanju. Svoje razmišljanje podajo tudi drugi udeleženci, kar prispeva k bolj razgibanemu vzdušju, hkrati pa tudi k izražanju različnih mnenj. Voditeljica dijake opozarja na strpnost in potrpežljivost, ko prihaja do nesoglasij. Dijaka Armin in Natalija sta sicer sodelovanje na bralnem klubu zelo pohvalila in pravita, da do neprijetnih situacij ne prihaja. Dodajata, da lahko vsak pove svoje mnenje in ima dovolj časa, da se izrazi. Tudi sodelovanje s profesorji sta pohvalila, saj jih tako »vidiš v drugačni luči«.

Slika 5: Razgibana debata članov bralnega kluba (foto T. Mohar)

3.4.5 Namen bralnega kluba

Na prvem mestu je spodbujanje mladih k branju in ljubezni do knjig ter prizadevanje za bolj pestro dogajanje v knjižnici. Sodelovanje v klubu prispeva k boljšemu sodelovanju med mladimi, krepi medpredmetne povezave ter odpira teme, ki so za mlade zanimive in koristne za njihov poklic, na katerega se pripravljajo. Na vprašanje, kakšen je namen bralnega kluba in kaj želimo z njim doseči, je profesorica Butina odgovorila: »Doseči želimo večjo zavzetost dijakov za branje literature in pogostejše obiskovanje knjižnice.«

4 RAZPRAVA IN REZULTATI

Bralni klub na Srednji zdravstveni šoli v Ljubljani je dobro obiskan in dijaki nanj radi prihajajo. Vidi se, da vsaj nekateri dijaki še vedno radi berejo in razpravljajo, sploh o tistih temah, ki so zanje aktualne. Opažamo, da jih moti morda le obseg knjige, saj ob vsem šolskem delu težko najdejo čas za branje daljših besedil. Tako se je na primer na bralnem klubu, kjer smo prebrali knjigi *Vsa ta nevidna svetloba* in *Figa* (obe sta precej obsežni) zgodilo, da dijaki niso prebrali obeh knjig ali ju vsaj niso prebrali v celoti. Dijaki tudi sicer, razen redkih posameznikov, niso posebej nagnjeni k branju. Dijaka Armin in Natalija priznavata, da večina vrstnikov raje posega po telefonu kot po knjigah. Zanimivo je, da nista izpostavila televizije ali interneta, ampak ravno telefon (čeprav danes ta omogoča tudi rabo interneta). Armin dodaja, da mladi nasploh zelo malo berejo. Berejo le tisto obvezno branje, ki ga imajo za šolo. Sicer pa prosti čas raje preživijo s prijatelji, na treningih, veliko časa pa

jim seveda vzame delo za šolo. Morda je več priložnosti za branje le poleti, med počitnicami, meni Natalija.

Bralni klub na šoli poteka od leta 2007. Že od začetka je bila prisotna pestrost knjig in vsebin. Zadnja leta bralni klub vodi profesorica slovenščine Lidija Butina ob pomoči drugih slovenistk in knjižničark. Pri izvedbi bralnega kluba se sicer ne oziramo na nobene vzorce, kajti sama bralna ura bralnega kluba poteka skozi voden dialog; običajno je dialog podprt z izbranimi citati iz prebrane knjige. Dialog vsebuje tako interpretacijo besedila kot doživljanje bralcev. Citati imajo sporočilno vrednost, ki jo dijaki lahko povežejo s svojimi življenjskimi izkušnjami. To sta poudarila tudi dijaka Armin in Natalija.

Zelo pomembno je, da je povabilo na bralni klub osebno. Intervjuvana dijaka sta povedala, da ju je k udeležbi na bralnem klubu spodbudila profesorica. Ker jima je bilo všeč in zanimivo, sta se bralnega kluba še naprej udeleževala. Profesorica Butina dodaja: »Dijake za klub običajno vzpodbujamo individualno – vsakega, ki po bralnem zanimanju izstopa, osebno nagovorimo. Ugodnosti seveda so – lepe ocene. Sicer pa vedno poudarjamo (od prvega letnika dalje) samo vrednost branja: da je, in zakaj je, branje samo po sebi že nagrada.« Pomembno je, da mlade navdušujemo za branje, da jim damo brati tisto, kar jih zanima, predvsem pa, da so slišani ter da lahko izrazijo svoje mnenje. Ugotovljena teoretična izhodišča v prvem delu naloge in odzivi, ki smo jih zaznali v naši raziskavi, potrjujejo, da se investicija v branje vedno povrne in da je pozitivnih posledic veliko.

Trajanje bralnega kluba je relativno kratko, sploh za dokaj veliko število dijakov, ki se ga udeležijo. Po drugi strani pa je res, da po več kot 45 minutah udeležencem popušča koncentracija, čeprav se razprava takrat šele dobro razvije. Zato je težko presoditi, kdaj je trajanje predolgo in kdaj ne. Dijaki so nekako navajeni na obseg šolske ure, zato bi bilo daljše trajanje zanje nekoliko težje sprejemljivo. Edina slabost, ki jo je izpostavil dijak Armin, je, da »ni dobro, če je bralni klub zadnje uro, ker se potem vsem mudi domov«.

Pri opazovanju dogajanja na bralnem klubu je bilo zaznati, da nekateri posamezniki nekoliko izstopajo z glasnim govorjenem, prekinjajo druge ali vsiljujejo svoje mnenje, kar je motilo potek dogajanja. Tukaj ima odločilno vlogo voditelj, mentor, ki mora tako vedenje prekiniti

ali preusmeriti. Vsi dijaki morajo imeti priložnost, da enakovredno izrazijo svoje mnenje. Z izstopajočim vedenjem posameznika se lahko kvari celotno vzdušje v skupini.

Profesorica Lidija Butina pri izvedbi bralnega kluba ni navedla posebnih negativnosti. Pravi, da je bralni klub dobro obiskan in pohvaljen s strani dijakov, profesorjev in vodstva šole. Opaža pa pozitivne posledice, tako kratkoročne kot – upamo – tudi dolgoročne. V času bralnih uric se dijaki in učitelji spoznavajo v popolnoma drugačni luči. Spregovorijo o temah, ki niso del rednega učnega programa. So bolj spontani, naravni in včasih zelo iskreni. Po njenem mnenju so dijaki, ki se udeležujejo bralnega kluba, bolj sproščeni tudi med rednimi urami in pogumno interpretirajo besedila iz učnega programa. Bolj nadarjeni nadgradijo svojo bralno kondicijo, bolj plašni pa se uvajajo v spontano branje in drugačno interpretiranje prebranega.

Tuje raziskave, omenjene v teoretičnem delu naloge, pogosto poudarjajo, da bi morali posamezniki na bralnem klubu prevzeti več odgovornosti. Mentor naj bi bil zgolj usmerjevalec. To je pri šolskem bralnem klubu težko izvedljivo, saj gre za drugačno populacijo in je mentor vendarle tisti, ki mora poskrbeti za avtoriteto in vodstvo. Šolski bralni klub se tudi ne srečuje tako pogosto kot splošni bralni klubi, tako da bi bilo to nekoliko težje izvedljivo.

Pod okriljem bralnega kluba je na Srednji zdravstveni šoli zlasti dobro obiskan in izpeljan knjižni dogodek tako imenovana Knjižna infuzija. Profesorica Butina, ki je tudi glavna organizatorica tega dogodka, je knjižno infuzijo opisala kot »tradicionalno literarno urico z znanim slovenskim književnim ustvarjalcem«. Ta dogodek je odmeven ne le zaradi dobrega obiska, pač pa tudi zato, ker lahko dijaki na ta način pridejo v osebni stik z ustvarjalcem. Pisateljica Aksinja Kermauner je tako s seboj prinesla veliko pripomočkov, ki jih uporablja pri svojem delu s slepo in slabovidno mladino, Alojz Ihan pa je podelil z udeleženci kar nekaj zanimivih izkušenj in anekdot iz svoje zdravniške kariere. Dobra stran tega dogodka je, da nudi možnost medpredmetnega sodelovanja in priložnost za pridobitev novih znanj, ki bodo koristna za njihovo poklicno pot. Dijaki so povabljeni, da pri dogodku tudi sami aktivno sodelujejo, nekateri z likovnim ali glasbenim izrazom, drugi s postavljanjem vprašanj gostu.

Bralni klub na Srednji zdravstveni šoli v Ljubljani je relativno dobro obiskan (povprečno ga obiskuje od 18 do 20 dijakov). To število je dovolj veliko, da se lahko razvije in koordinira pogovor o prebrani knjigi. Knjižna infuzija je še bolj obiskana. Na tem knjižnem dogodku, na katerem sem bila avtorica v času usposabljanja prisotna, je bilo okoli 40 udeležencev, tako profesorjev kot dijakov. Boljšega obiska knjižnice v času bralnega kluba ni bilo zaznati, le knjige, ki smo jih prebirali, so bile v času pred in po srečanju bralnega kluba stalno izposojene in rezervirane. Žal natančnejših statističnih podatkov o izposoji nimamo, prav tako nismo spremljali števila obiskovalcev, kar lahko izpostavimo kot pomanjkljivost. Za natančnejše rezultate bi morali v prihodnje redno spremljati obisk bralnega kluba, Knjižne infuzije in knjižnice. *Naše prve predpostavke tako ne moremo potrditi, pa tudi ne popolnoma zavrniti.*

Sodelovanje med profesorji in dijaki v okviru bralnega kluba se je izkazalo za pozitivno izkušnjo na šoli, kar nam potrjujejo tako opravljene intervjuji kot tudi opazovanje dogajanja na srečanjih bralnega kluba. Glede medpredmetnega sodelovanja moramo najprej izpostaviti dobro vzpostavljeno sodelovanje s profesorico likovnega pouka (pripravljanje razstav in plakatov na temo prebranih knjig) ter sodelovanje z aktivom slovenščine, kjer dijaki pri pouku berejo in spoznavajo knjige za bralni klub ter se o njih pogovarjajo. Na preteklih bralnih klubih, na katerih avtorica nisem bila prisotna, je bilo vzpostavljeno sodelovanje s psihologinjo in svetovalno delavko ter z učitelji strokovnih predmetov, pač glede na tematiko obravnavanih knjig. *Našo drugo zastavljeno predpostavko lahko tako v celoti potrdimo.*

5 ZAKLJUČEK

V prihodnje bi bilo dobro razmisliti o tem, da bi dijaki vendarle prevzeli več odgovornosti ter samostojnosti, da bi se bralni klub, v kolikor bi čas med šolskim letom to dopuščal, večkrat srečeval. Za tako veliko število dijakov, kot jih je na Srednji zdravstveni šoli,⁵ bi bilo dobrodošlo, da se ustanovi še kakšna skupina bralnega kluba. Vendar pa je to ob vseh srednješolskih obveznostih, ki jih imajo tako dijaki kot profesorji, težko izvedljivo.

⁵ V šolskem letu 2017/2018 je na Srednji zdravstveni šoli v Ljubljani vpisanih 909 dijakov.

Čeprav je izvedba bralnega kluba dobro pripravljena in sprejeta, pa je vedno še prostor za izboljšave; zaželeno bi bilo še več sodelovanja s profesorji ter več samoiniciative s strani dijakov. Dijakinja Natalija je izpostavila, da na bralni klub pride premalo ljudi, kajti »če bi jih bilo več, bi se debata bolj razvila«. Voditeljica bralnega kluba sicer zaključí, da v prihodnje ne načrtujejo posebnih sprememb pri izvedbi bralnega kluba, se pa »prepuščamo navdihu, saj smo ugotovili, da vsakoletna spontanost prinese največje rezultate«.

Branje knjig še vedno spada med »družbeno zaželena ravnanja«, kajti branje kaže na izobraženost, kultiviranost in intelektualno širino posameznika. Zato mora biti naše prizadevanje usmerjeno v zmanjšanje števila nebralcev. Veliko lažje je namreč bralca, ki je denimo prebral eno knjigo, spodbuditi k temu, da prebere tri, kot pa posameznika, ki ni prebral nobene knjige, pripraviti do tega, da prebere eno knjigo (Grilc, 2015). To potrjuje tudi udeležba na našem bralnem klubu, ki se ga udeležujejo predvsem tisti dijaki, ki se imajo za redne bralce in knjige radi prebirajo. V svojem razmišljanju pa gre Grilc še dlje, ko pravi, da prebiranje knjig ni nekaj, kar naj bi dijakom predstavljalo »nujno zlo«, pač pa ima branje večje, dolgotrajnejše posledice za celotno družbo: »Dlje ko se odlaša z resno in poglobljeno refleksijo tega, kaj je treba spremeniti in kako, več generacij bralcev se izgublja. Izgublja se tudi več kritičnih in izobraženih državljanov. In ne nazadnje, če peša bralna kultura neke države, potem peša njen razvoj« (Grilc, 2015, str. 35).

Predvsem pa moramo mlade še naprej navduševati za branje in jim pokazati (kar najlažje storimo z lastnim zgledom), da je poglobljeno branje koristno, zabavno in tudi nujno potrebno za ohranjanje kritičnega mišljenja. Pri tem mlade spodbujajmo, da se pogumno soočijo z besedilom, na kar nas z naslednjimi mislimi opozarja tudi Bayard (2010, str. 167): »Že od šolskih let so nas vzgajali v prepričanju, da so knjige nedotakljive, zato imamo slabo vest že ob misli, da bi jih podvrgli preobrazbi. Takih prepovedi se moramo nujno otresti, da bomo lahko resnično začeli poslušati neskončno spremenljiv predmet, ki se mu reče knjižno besedilo. Njegova spremenljivost se poveča, kadarkoli igra vlogo v pogovoru ali pisni razpravi, kjer ga oživlja subjektivnost vsakega bralca in njegov dialog z drugimi, če mu res želimo prisluhniti, moramo razviti posebne vrste občutljivost za vse možnosti, ki jih knjiga v takih okoliščinah ponudi.«

6 VIRI IN LITERATURA

- Bayard, P. (2010). *Kako govoriti o knjigah, ki jih nismo prebrali*. Ljubljana: Sodobnost International.
- Book Club in the Classroom: 10 Tips for Success*. (2017, 19. april). New York: Center for Professional Education of Teachers. Pridobljeno 7. 4. 2018 s spletne strani: <http://cpet.tc.columbia.edu/one-book-book-club/book-club-in-the-classroom-10-tips-for-success>
- Bralni klub*. (2018). Domžale: Knjižnica Domžale. Pridobljeno 24. 3. 2018 s spletne strani: <http://www.knjiznica-domzale.si/Oddelki/Oddelek-za-otroke-in-mladino/Dejavnosti-in-projekti/Bralni-klub>
- Bralno društvo Slovenije*. (2011). Ljubljana: Bralno društvo Slovenije. Pridobljeno 24. 3. 2018 s spletne strani <http://www.bralno-drustvo.si/>
- Chen, Y. (2012). *Developing book clubs in high school english classrooms*. Magistrsko delo. Toronto: University of Toronto, Ontario Institute for Studies in Education.
- Elley, W. B., Gradišar, A., Lapajne, Z. (1995). *Kako berejo učenci po svetu in pri nas. Mednarodna raziskava o bralni pismenosti*. Nova Gorica: Educa.
- Forsyth, A. J. (2008). *Gender and book clubs in the middle school setting*. Magistrsko delo. Ames, Iowa: Iowa State University.
- Gamble, N. (2015, 14. oktober). *Your guide to starting a book club in your school* [blog zapis]. Oxford: Oxford Education Blog. Pridobljeno 7. 4. 2018 s spletne strani: <https://educationblog.oup.com/primary/your-guide-to-starting-a-book-club-in-your-school>
- Grilc, U. (2015). Položaj branja in knjige: zakaj moramo vztrajati pri knjigi kot vrednoti per se? *Knjižnica*, 59(1–2), 15–36.
- International Literacy Association*. (2018). Newark: International Literacy Association. Pridobljeno 24. 3. 2018 s spletne strani: <https://www.literacyworldwide.org/>
- Jamnik, T. (2017). »Brati pomeni početi podvige.« (Tone Pavček). (Spletni) bralni klubi: prispevek na 5. literarnem toroku, 24. oktober 2017. *Knjižnica*, 61(4), 35–46.
- Kavčič, P. (2017). Intervju z Manco Košir: Dobre knjige nas berejo. *Knjižnica*, 61(4), 9–21.

Kovač, M. (2009). *Od katedrale do palačinke: tisk, branje in znanje v digitalni družbi*. Ljubljana: Študentska založba.

Kovač, M. (2015). Prilika o mrtvem konju in beli knjigi ali nekaj misli o prihodnosti. V *Knjiga in bralci V: bralna kultura in nakupovanje knjig v Sloveniji* (str. 119–123). Ljubljana: UMco.

Kropp, P. (2000). *Vzgajanje bralca: naj vaš otrok postane bralec za vse življenje*. Tržič: Učila.

Lombardi, E. (2017, 7. avgust). *What is a Book Club?* [blog zapis]. Chicago: ThoughtCo. Pridobljeno 6. 4. 2018 s spletne strani: <https://www.thoughtco.com/what-is-a-book-club-738891>

Manguel, A. (2011). *Knjižnica ponoči*. Ljubljana: Cankarjeva založba.

Mednarodna zveza za pismenost nagradila kranjsko knjižnico. (2015). Ljubljana: RTV Slovenija. Pridobljeno 24. 3. 2018 s spletne strani: <http://www.rtv slo.si/kultura/novice/mednarodna-zveza-za-pismenost-nagradila-kranjsko-knjiznico/369690>

Montaigne, M. (1960). *Eseji : izbor*. V Ljubljani: Mladinska knjiga.

Otto, A. (2009, 15. september). *The evolution of American book clubs: A timeline* [blog zapis]. Minneapolis: MinnPost. Pridobljeno 6. 4. 2018 s spletne strani: <https://www.minnpost.com/books/2009/09/evolution-american-book-clubs-timeline>

Plahuta Simčič, V. (2015). *Internet je en velik bralni klub*. Ljubljana: Delo. Pridobljeno 7. 4. 2018 s spletne strani: <http://www.delo.si/kultura/knjiga/internet-je-en-velik-bralni-klub.html>

Raphael, T. E., Goatley, V., Woodman, D., in McMahon S. I. (1994). Collaboration on the Book Club Project: The Multiple Roles of Researchers, Teachers, and Students. *Reading Horizons*, 34(5), 381–405.

Schuh-Modelli, T. M. (2015). *Academic Language in Book Clubs*. Magistrsko delo. Saint Paul, Minn.: Hamline University, School of Education.

Stover, K. (2018). *Find Books for a Book Club*. Chicago: ALA Book Club Central. Pridobljeno 6. 4. 2018 s spletne strani: <http://www.bookclubcentral.org/how-to-book-club/find-books-for-a-book-club/>

- Tugman, H. (2010). *Literature discussion groups and reading comprehension*. Magistrsko delo. Marquette: Northern Michigan University.
- Uršič, S. (1999). Čitalnice – posebnost slovenske zgodovine: Nastanek, mreža in programi čitalnic v obdobju 1860–1900 ter njihov pomen za izobraževanje odraslih. *Andragoška spoznanja*, V(3), 95–107.
- Vogrinčič Čepič, A. (2012). *Knjižnice danes, knjižnice jutri: aktualne knjižnične prakse in pomen knjižničnega prostora v luči širših družbenih fenomenov – sociološki pogled*. *Knjižnica*, 56(4), 95–107.
- Zaid, G. (2006). *Toliko knjig!* Ljubljana: KUD Sodobnost International.
- Zornow, A. (2014). *Using Book Clubs to Study the Difference in Student Discourse and Persona in Face-to-Face Versus Online Discussion of Literature*. Magistrsko delo. Rochester: St. John Fisher College, School of Arts and Sciences.
- Zwitter, S. (2012). *Pedagoško delo v šolski knjižnici*. Ljubljana: Modrijan.

7 PRILOGE

Priloga 1: Intervju z voditeljico bralnega kluba na Srednji zdravstveni šoli v Ljubljani profesorico slovenščine Lidijo Butina

1. Po kakšnem ključu izbirate knjige za bralni klub?

Za izbiro knjig imamo več možnosti. Nekatere izberejo dijaki sami, po svojem okusu, kar sami berejo ali za kar so slišali. Nekatere knjige pa izbere profesor – ali po načelu aktualnosti, novosti, ali po svojem okusu, predvsem pa kvalitetna besedila. Najmanj ena knjiga, ki jo preberemo v tekočem šolskem letu, pa je povezana s Knjižno infuzijo – tradicionalno literarno urico z znanim slovenskim književnim ustvarjalcem.

2. Ali se pri izvedbi bralnega kluba ozirate na kakšne vzorce (domače ali tuje)?

Ne. Sama bralna ura bralnega kluba poteka skozi voden dialog – običajno je dialog podprt z izbranimi citati iz prebrane knjige. Dialog vsebuje tako interpretacijo besedila kot doživljanje bralcev. Citati imajo sporočilno vrednost, ki jo dijakom lahko povežejo s svojimi življenjskimi izkušnjami.

3. Kateri dijaki običajno sodelujejo na bralnem klubu? Kako jih privabite? Ali imajo dijaki, ki pridejo na bralni klub, kakšne posebne »ugodnosti«?

Dijake za Klub običajno vzpodbujamo individualno – vsakega, ki po bralnem zanimanju izstopa osebno nagovorimo. Ugodnosti seveda so – lepe ocene. Sicer pa vedno poudarjamo (od prvega letnika dalje) samo vrednost branja (da je in zakaj je branje samo po sebi že nagrada).

4. Kakšen je odziv dijakov na sodelovanje v bralnem klubu? Ali opazate pri njih pozitivne posledice pri urah slovenščine in tudi širše?

Pozitivne posledice so – kratkoročne in upamo, da tudi dolgoročne. Preko bralnih uric se dijaki in učitelji spoznavamo v popolnoma drugačni luči/situaciji. Spregovorimo o temah, ki sicer niso del rednega učnega programa. Smo bolj spontani, naravni in včasih zelo iskreni. Vse preko literature. Dijaki so bolj sproščeni tudi med rednimi urami in pogumno

interpretirajo sicer besedila iz učnega programa. Bolj nadarjeni nadgradijo svojo bralno kondicijo, bolj plašni pa se uvajajo v spontano branje in drugačno interpretiranje prebranega.

5. Kako se pripravite na bralni klub?

Učitelj prebere, izpiše citate, pripravi vprašanja/teme. Dijaki preberejo (lahko s pisnimi opombami) vse o avtorju in tudi književno delo. Namenoma ne dobijo dodatnih nalog, npr. delovnih listov, da lahko razbremenjeno uživajo ob branju.

6. Na kakšen način poteka sodelovanje s profesorji, knjižnico in drugimi organi šole?

Sodelovanje je odlično. Vodstvo podpira in tudi nagraduje delo v Bralnem klubu, knjižničarki aktivno sodelujeta pri pripravi in izvedbi bralne urice, občasno sodelujejo (glede na čas in interes) tudi učitelji drugih predmetov, tako da knjigo preberejo, na urici z dijaki besedilo predebatirajo, občasno pa nekateri profesorji pripravijo predavanje, v katerem predstavijo svoj pogled na literarno besedilo, kar je še posebej zanimivo, kadar to stori učitelj, ki ni slovenist.

7. Kaj menite, da je namen bralnega kluba in kaj želite z njim doseči?

Doseči želimo večjo zavzetost dijakov za branje literature, pogostejše obiskovanje knjižnice.

8. Bi lahko izpostavili tako kakšno negativno in pozitivno izkušnjo iz bralnega kluba?

Pozitivna: vedno več dijakov in profesorjev obiskuje bralni klub in Knjižno infuzijo.

Negativna: je ni.

9. Ali se vam zdi, da bi bile potrebne morebitne izboljšave ali spremembe pri izvedbi bralnega kluba?

Zaenkrat ne. Prepuščamo se navdihu, saj smo ugotovili, da vsakoletna spontanost prinese največje rezultate.

Priloga 2: Intervju z dijakoma, članoma bralnega kluba

Sodelovala sta dijaka 4. letnika Armin (18 let) in Natalija (19 let), ki se bralnega kluba redno in aktivno udeležujeta.

1. Kaj te je pritegnilo, da si se odločil za udeležbo na bralnem klubu?

A: Spodbudila nas je profesorica slovenščine. Tudi sicer pri pouku veliko beremo, pa se nama je zdelo zanimivo. Na bralnem klubu sva bila tudi že v drugem in tretjem letniku.

N: Fajn izkušnja je bila že lansko leto, pa sva rekla, da prideva še letos. Zanimiva nama je bila tudi tematika, ki nam jo je predstavila profesorica. Medicina, novi izumi ... Letos bomo namreč prebirali knjigo Alojza Ihana *Čas nesmrtnosti*.

2. Ali veliko bereš? Katere knjige najraje prebiraš?

N: Toliko kot je treba. Ko je čas, berem, sicer pa je bolj malo časa zaradi mature. Največ berem čez poletje. Najbolj mi je bila v zadnjem času vseč knjiga *Pogrešam te, pogrešam te*.

A: Meni pa je bila najbolj vseč knjiga *Kdo si, Aljaska*. Ta mi je bila ful dobra. Všeč sta mi bili tudi *Berenikini kodri* in *Orionov meč*, ki smo ju brali lani. Sicer pa rad berem predvsem mladinske romane. Lani sem več bral, letos pa ni toliko časa zaradi šole in mature.

3. Kaj ti je na bralnem klubu všeč?

A: Piškoti! (smeh)

N: Ja, piškoti! Fajn je, ko zvemo vidike drugih sošolcev, kaj so oni prebrali, kaj se jim zdi zanimivo. Pa tudi profesorje vidiš v drugačni luči. To mi je všeč, da so profesorji zraven. Mogoče me je bilo najprej malo strah, zdaj je pa čisto okej. Se navadiš, da so profesorji zraven.

A: Pa tudi bolj se povezujemo, je bolj sproščeno. Profesorica nam vedno natančno in podrobno razloži stvari, tako da je res ful zanimivo.

4. Kaj te na bralnem klubu moti? Ali bi kaj izboljšal?

N: Nič posebnega. Mogoče to, da pride premalo ljudi. Če bi bilo več ljudi, bi se debata bolj razvila. Lahko pa vsak pove svoje mnenje, ima dovolj časa, da se izrazi, tako da to je okej.

A: Edino to ni v redu, če imamo bralni klub zadnjo uro, ker potem se vsem mudi domov. Pa mogoče bi bilo tudi fajn, da bi se dijaki sami odločili, katere knjige bi brali. Potem bi imeli več motivacije.

5. Kakšen je odnos tvojih vrstnikov do branja? Kakšno je razmerje mladih med knjigo in elektronskimi mediji?

A: Zelo malo beremo. Lahko bi brali več, ampak imamo ful dela s šolo. So pa tudi nekateri, ki radi berejo, ampak teh je bolj malo. Predvsem beremo pustolovske knjige ali pa kriminalke. Če ti nekdo reče, da je bila ta knjiga dobra, jo greš potem prebrat. Jaz se lotim eno knjigo brat, če mi je res zanimiva. Vmes grem malo na telefon, pol pa spet knjiga ... Če mi je knjiga zanimiva, jo bom prebral do konca.

N: Jaz tudi. Sicer pa grem v prostem času raje ven, s prijatelji, pa na folkloro hodim. Drugače pa mislim, da nas večina bere poleti, ko je več časa. Med letom ni toliko časa, pa tudi sicer se več ukvarjamo s telefoni.